

Kröfur um innflutning á hráu kjöti og eggjum.

Skilyrði um leyfisveitingar við innflutning á hráu kjöti frá EES ríkjum (ESB og EFTA löndum), falla niður 1. janúar 2020. Frá þeim tíma er einnig leyfilegt að flytja inn ófrosið kjöt. Innflutningur á kjöti frá ríkjum utan EES er áfram leyfisskyldur. Í stað leyfisveitingar er gerð krafa um viðbótartryggingar fyrir tilteknar kjöttegundir og egg. Viðbótartryggingin felst m.a. í því að niðurstöður salmonellurannsóknna þurfi í ákveðnum tilvikum að fylgja sendingunni ásamt undirrituðu viðskiptaskjali. Ákveðinn fjöldi sýna þarf að greina í hverri sendingu. Einnig þarf að uppfylla tilteknar kröfur um sýnatöku- og rannsóknaraðferðir.

Við innflutning á eggjum þarf að fylgja sendingunni vottorð sem opinber dýralæknir eða opinber skoðunarmaður skrifar undir. Niðurstöður salmonellurannsóknna þurfa alltaf að fylgja með sendingunni nema ef um er að ræða egg sem eiga að fara í frekari vinnslu sem eyðir bakteríunni. Niðurstöður rannsókna þurfa ávallt að fylgja sendingunni þrátt fyrir að eggin komi frá landi sem er þegar með viðbótartryggingu.

Ábyrgð innflutningaðila

Innflutningsaðili ber ábyrgð á að gögn (viðskiptaskjöl, vottorð, niðurstöður salmonellugreininga) fylgi sendingum af fersku (kælt eða frosið) nauta-, svína- kjúklinga- og kalkúnakjöti og eggjum. Einnig að sýnatökur og örverufræðilegar aðferðir séu í samræmi við reglugerð EB 1688/2005.

Örverufræðilegar aðferðir við rannsóknir á sýnum (4.gr í rgl. nr. 1688)

Örverufræðilegar prófanir m.t.t. salmonellu á sýnum skulu fara fram í samræmi við nýjustu útgáfu EN/ISO 6579 staðals eða NMKL aðferðar nr. 71. Einnig er heimilt að nota aðrar aðferðir til greiningar á sýnum af nauta-, svína- og alifuglakjöti, sem hafa verið fullgildar gagnvart fyrrgreindum ISO og NMKL aðferðum, og ef um er að ræða séraðferð í samræmi við aðferðarlýsingu í EN/ISO-staðli 16140 eða aðra alþjóðlega viðurkennda aðferðarlýsingu.

Lönd á EES svæðinu með viðbótartryggingar (Special guarantees)

Alls hafa fimm lönd á EES svæðinu viðbótartryggingar fyrir mismunandi ferskar kjöttegundir og egg. Þegar talað er um ferskt kjöt með hliðsjón af reglum um viðbótartryggingar, er hvort tveggja átt við kælt eða frosið kjöt, sem engu hefur verið bætt í.

- Ísland: Nauta-, svína-, kalkúna- og kjúklingakjöt, þ.m.t hakkað kjöt og hænuegg
- Danmörk: Kjúklingakjöt og hænuegg
- Svíþjóð, Finnland og Noregur: Nauta-, svína- og alifuglakjöt (kjöt af alihænsnum, kalkúnum, perluhænsnum, öndum og gæsum) þ.m.t. hakkað kjöt og hænuegg

Kröfur í þessum leiðbeiningum eru byggðar á eftirfarandi lögum og reglugerðum:

- Reglugerð (EB) nr. 853/2004 (sem innleidd er með reglugerð nr. 104/2010) um sérstakar ábyrgðir/viðbótartryggingar (8.gr.)
- Reglugerð nr. 877/2019 um viðbótartryggingar varðandi salmonellu vegna sendinga af kjúklingakjöti, kalkúnakjöti og hænueggjum
- Reglugerð nr.1155/2019 um viðbótartryggingu varðandi salmonellu vegna sendinga af nauta- og svínakjöti

- Reglugerð EB nr. 1688/2005 (Ísl. 134/2010) með síðari breytingum um sérstakar ábyrgðir varðandi salmonellu vegna sendinga af tilteknum tegundum kjöts og eggja
- Lög nr. 93/1995 um matvæli

Þessar leiðbeiningar fjalla aðallega um reglugerð EB nr. 1688/2005, að því er varðar örverufræðilegar prófanir, sýnatökur, viðskiptaskjal, vottorð ofl.

Reglur um kjötinnflutning

Við innflutning á fersku kjöti þurfa ýmist að fylgja viðskiptaskjöl og/eða niðurstöður greininga.

Viðskiptaskjal

Viðskiptaskjal (Commercial documents) þarf að fylgja öllum sendingum af fersku (kælt eða frosið) nauta-, svína-, kalkúna- og kjúklingakjöti, þ.m.t. hökkuðu kjöti sem eru flutt inn til landsins frá EES ríkjum. Fyrir aðrar kjöttegundir þarf viðskiptaskjal ekki að fylgja með sendingum. Fyrirmynd af viðskiptaskjali er að finna í IV. viðauka reglugerðar EB nr. 1688/2005. Enska útgáfa viðskiptaskjalsins (Commercial documents) má finna í ensku útgáfu [reglugerðarinnar](#).

Á viðskiptaskjali sem fylgir hverri sendingu af fersku kjöti þarf m.a. að koma fram yfirlýsing um eitt af eftirfarandi (sbr 6. Lið í IV. viðauka reglugerðar EB 1688/2005):

1. Að sýni sem tekin voru skv. reglugerð EB nr.1688/2005 í salmonellugreiningu séu neikvæð, og niðurstöðuskjöl/yfirlýsing rannsóknastofu þess efnis fylgi sendingunni; eða
2. Að kjöt af nautgripum eða svínum, þ.m.t. hakkað kjöt, fari á starfsstöð til gerilsneyðingar, dauðhrensunar eða meðhöndlunar sem hefur svipuð áhrif; eða
3. Að kjötið, þ.m.t. hakkað kjöt, komi frá landi sem þegar hafi viðbótartryggingu fyrir kjöttegundina.

Viðbótartryggingar

Viðbótartryggingar gilda fyrir tiltekna kjöttegundir í ákveðnum löndum. Viðbótartryggingin á við um nýtt/ferskt kjöt en hún á ekki við um unnar kjötvörur og vélúrbeinað kjöt.

- “Nýtt kjöt” er skilgreint í reglugerð EB 853/2004 sem kjöt sem hefur ekki fengið aðra meðhöndlun en kælingu, frystingu eða hraðfrystingu til að tryggja geymsluþol þess, þ.m.t. kjöt sem er pakkað í lofttæmdar umbúðir eða pakkað við stýrðar loftaðstæður. “Ferskt kjöt” skv. reglum um viðbótartryggingar, hefur sömu merkingu og “nýtt kjöt” skv. ofangreindri skilgreiningu.
- “Unnar kjötvörur” (meat preparation) eru skilgreindar í reglugerð EB 853/2004 sem nýtt kjöt, (þ.m.t. kjöt sem hefur verið bitað niður), þar sem matvælum, kryddi eða aukefnum hefur verið bætt í, eða kjöt sem hefur verið sett í vinnslu sem nægir ekki til að breyta innri byggingu vöðvaþráða í kjötinu og eyða þannig einkennum þess sem nýs kjöts.
- “Vélúrbeinað kjöt” er afurð sem fæst með því að fjarlægja kjöt af beinum sem enn eru með kjöti eftir úrbeiningu, eða af alifuglaskrokkum með vélbúnaði sem veldur því að bygging vöðvaþráða eyðileggst eða breytist.

Dæmi um innflutning á nokkrum kjöttegundum frá mismunandi löndum, með og án viðbótartrygginga:

- Ef ferskt nautakjöt er flutt inn frá þýskalandi þá þarf viðskiptaskjal að fylgja með ásamt niðurstöðum salmonellugreininga

- Ef ferskt svínakjöt er flutt inn frá Finnlandi þá þarf viðskiptaskal að fylgja sendingunni en ekki niðurstöður salmonellugreininga
- Ef kryddað nautakjöt (unnin kjötvara) er flutt inn frá Þýskalandi eða Finnlandi þá þarf hvorki viðskiptaskal né niðurstöður salmonellugreininga
- Ef sprautusaltaðar kjúklingabringur (unnin kjötvara) eru fluttar inn frá Þýskalandi eða Finnlandi þá þarf hvorki viðskiptaskal né niðurstöður salmonellugreininga
- Ef gæsa - eða andakjöt er flutt in frá þýskalandi eða Finnlandi þá þá þarf hvorki viðskiptaskal né niðurstöður salmonellugreininga

Reglur um sýnatökur

Innflutningsaðili þarf að gera kröfu til sendanda vörunnar um að sýnatökur fyrir kjöt og egg séu framkvæmdar samkvæmt reglugerð EB 1688/2005. Í reglugerðinni er fjallað um fjölda sýna sem þarf að greina m.t.t salmonellu og hvernig sýnin eru tekin.

Nauta- og svínakjöt

Reglur um sýnatöku sem koma fram í viðauka I (A-þáttur), eiga við um ferskt kjöt eða hakkað kjöt úr nautgripum og svínum sem ætlunin er að fari á markað á Íslandi:

1. Stroksýni af skrokkum (heilir, hálfir eða fjórðungar) sem fengnir eru í upprunasláturhúsi.

Sýnatökuaðferð:

Nota þarf hrjúfan svamp við sýnatökuna (adrasive sponge sampling method). Sýnatökusvæðið verður að ná yfir a.m.k. 100 cm² fyrir hvern sýnatökustað.

Nautaskrokkar: Taka á stroksýni af þremur stöðum (læri, hupp og hálsi) sem verða rannsökuð sem eitt safnsýni.

Svínaskrokkar: Taka þarf stroksýni af tveimur stöðum (læri og bringukolli) sem verða rannsökuð sem eitt safnsýni

Sýnatökuaðferðin og reglur um geymslu og flutning sýna er nánar lýst í ISO-staðli 17604.

2. Fjórðungsstykki frá starfsstöð annarri en upprunasláturhúsi skrokksins, stykki og smærri hlutar (eyðileggingaraðferð)

Sýnatökuraðferð:

Taka skal vefjabita með því að stinga dauðhreinsuðum tappabor (cork borer) inn í yfirborð kjötsins, eða með því að skera sneið af vef u.þ.b. 25 cm² með dauðhreinsuðum áhöldum. Sneiðin þarf að vera a.m.k 25 g til greiningar á sýninu. Sýnin skulu flutt að viðhafðri smitgát í sýnisílát eða þynningarsekk úr plasti og síðan gerð einsleit (í eltimaga (peristaltic stomacher) eða snúningsblandara). Sýni úr frystu kjöti verða að haldast frosin í flutningi til rannsóknarstofunnar. Sýni úr kældu kjöti má ekki frysta en skulu geymd í kæli. Hópa má stökum sýnum úr sömu sendingu í safnsýni, að hámarki 10 sýni, sbr. EN/ISO-staðall 6579. Hvert sýni skal merkt og auðkennt.

3. Hakkað kjöt

Sýnatökuraðferð:

Taka skal u.þ.b. 25 g sýni af kjöti með dauðhreinsuðum áhöldum. Sýnin skulu flutt að viðhafðri smitgát í sýnisílát eða þynningarsekk úr plasti og síðan gerð einsleit (í eltimaga eða snúningsblandara). Sýni úr frystu kjöti verða að haldast frosin í flutningi til rannsóknarstofunnar. Sýni úr kældu kjöti mega ekki frjósa en skulu geymd í kæli. Hópa má stökum sýnum úr sömu sendingu í safnsýni, að hámarki 10 sýni, sbr. EN/ISO-staðall 6579. Hvert sýni skal merkt og auðkennt.

Fjöldi sýna sem taka skal:

Taka þarf fjölda sýna af nauta- og svínakjöti í samræmi við töflur sem fram koma í viðauka I (B-þáttur).

Dæmi: Nautalundir frá landi sem ekki er með viðbótartryggingu (t.d. Þýskaland):

Ef 1.000 pakkaðar einingar af nautalundum eru fluttar inn og þyngd á hverjum pakka er 15 kg.

→ Taka sýni úr $60 \times \frac{3}{4} = 45$ pökkum (sjá töflu 2. hér fyrir neðan)

Hópa má saman 10 í safnsýni → 5 safnsýni fara í greiningu á Salmonellu.

2. Fjórðungar, stykki og smærri hlutar sem um getur í 2. lið A-hluta og hakkað kjöt sem um getur í 3. lið A-hluta

Fjöldi pakkaðra eininga í sendingu, sem taka skal sýni úr með slembiúrtaki, skal vera eftirfarandi:

Sending (fjöldi pakkaðra eininga)	Fjöldi pakkaðra eininga sem taka skal sýni úr
1–24	Fjöldi sem svarar til fjölda pakkaðra eininga, þó að hámarki 20
25–29	20
30–39	25
40–49	30
50–59	35
60–89	40
90–199	50
200–499	55
500 eða fleiri	60

Það ákvarðast af þyngd pökkuðu eininganna hvort fækka megi þeim pökkuðu einingum sem taka skal sýni úr og skal fækkunin ákveðin með eftirfarandi margföldunarstuðlum:

Þyngd pakkaðra eininga	> 20 kg	10–20 kg	< 10 kg
Margföldunarstuðlar	$\times 1$	$\times \frac{3}{4}$	$\times \frac{1}{2}$

Kjúklinga- og kalkúnakjöt.

Reglur um sýnatöku sem koma fram í viðauka II (A-þáttur), eiga við um kjöt eða hakkað kjöt úr kjúklingum og kalkúnum sem ætlunin er að fari á markað á Íslandi:

1. Skrokkar (með húð á hálsi enn áfasta):

Sýnatökuáferð:

Í sýnunum skulu vera u.þ.b. 10 g hlutar af húð á hálsi sem skal fjarlægja með dauðhreinsuðum skurðarhníf og töng, að viðhafðri smitgát. Slembiúrtakssýnin verða að dreifast jafnt á alla sendinguna.

2. Skrokkar án húðar á hálsi, skrokkhlutar og sláturmatur:

Sýnatökuáferð:

Taka skal u.þ.b. 25 g vefjabita með því að stinga dauðhreinsuðum tappabor inn í yfirborð kjötsins, eða með því að skera sneið af vef með dauðhreinsuðum áhöldum.

3. Hakkað kjöt:

Sýnatökuáferð:

Taka skal u.þ.b. 25 g sýni af kjöti með dauðhreinsuðum áhöldum

Hópa má sýnin saman í hverjum lið (1-3) hér að ofan að hámarki 10 sýni eins og kveðið er á um í EN/ISO staðli 6579. Hvert sýni skal merkt og auðkennt. Sýnin skulu geymd í kæli þar til þau eru rannsökuð.

Fjöldi sýna sem taka skal:

Taka þarf fjölda sýna af kjúklinga- og kalkúnakjöti í samræmi við töflur sem fram koma í II. viðauka (B-þáttur).

Dæmi: Kjúklingabitar (læri, lundir, bringur) frá landi sem ekki er með viðbótartryggingu (t.d. Þýskaland)
Ef 150 pakkar af kjúklingabítum eru fluttar inn. Þyngd á hverjum pakka er 9 kg.

→ Taka sýni úr $50 * \frac{1}{2} = 25$ pökkum (A-þáttur - 2. tl.)

Hópa má sama 10 sýnum í safnsýni → 3 sýni fara í greiningu á Salmonellu.

Reglur um innflutning á eggjum

Sendingum á eggjum þarf ávallt að fylgja vottorð sem samrýmist fyrirmyndinni í V. viðauka og stundum niðurstöður greininga. Reglur um sýnatökur í upprunahópi eggja eiga við um fuglahópa ef ætlunin er að eggin fari á markað sbr. rgl. (EB) nr. 517/2011.

Vottorð

Vottorð sem fylgja eggjasendingum þarf m.a. að koma fram yfirlýsing um að opinber dýralæknir eða opinber skoðunarmaður, hafi staðfest með undirskrift sinni að: (sbr 2. hluti í V. viðauka):

- i. niðurstöður salmonellurannsókna úr upprunahópi eggjana í þessari sendingu séu neikvæðar, eða
- ii. að eggin á að nota til framleiðslu á unnum afurðum með vinnsluaðferð sem tryggir eyðingu salmonellu.

Sýnatökuaðferð:

Sýnataka stjórnanda matvælafyrirtækis skal fara fram a.m.k. fimmtánda hverja viku. Fyrsta sýnataka skal fara fram við 24 vikna aldur hópsins (+/- 2 vikur).

- Varphænur í búrum: Taka skal 2×150 g af driti af öllum færriböndum, sköfum eða undan búrum frá hópum búrfugla af 60 mismunandi stöðum.
- Varphænur í lausagönguhúsum: Taka skal sýni með tveimur pörum af sýnatökuyfirhlífum eða -sokkum. Sýnin skulu tekin með því að ganga um húsið eftir leið sem skilar dæmigerðum sýnum fyrir alla hluta hússins eða svæði. Sýnin verða rannsökuð sem eitt safnsýni

Örverufræðilegar prófanir m.t.t. salmonellu á sýnum skulu fara fram í samræmi við nýjustu útgáfu EN/ISO 6579 staðals eða NMKL aðferðar nr. 71